

Az újjáépítés kora Magyarországon Emlékeztető

Évszámok: 1784-87, 1711-1740, 1716-18, 1723, 1731, 1740-1780, 1740-48, 1754, 1756-1763, 1760, 1765-90, 1767, 1777, 1782, 1785-86, 1784-87, 1788-90, 1790-91, 1794 júl.

Személyek: III. Károly, Mária Terézia, Lotaringiai Ferenc, Hadik András, II. József, VI. Pius, II. Lipót, Martinovics Ignác, gróf Sigray Jakab, Hajnóczy József, Szentmarjay Ferenc, Laczkovics János

Fogalmak: Natalitás, Mortalitás, Természetes szaporodás, Migráció, Telepítés, Pragmatica Sanctio, Carolina Resolutio, Felvilágosodás, Abszolutizmus, Úrbér, Robot, Ratio Educationis, „Kalapos király”, Nevezetes tollvonás, Titkos rendőrség, Nádor, Főispán, Alispán,

Évszámok:

1784-87: Első népszámlálás Magyarországon.

1711-1740: III. Károly uralkodása

1716-18: Török ellenes háborúk. A törököt kiűzték Bánátról.

1723: Pragmatica Sanctio

1731: Carolina Resolutio

1740-1780: Mária Terézia uralkodása

1740-48: Osztrák örökösödési háború

1754: Vámrendelet

1756-1763: Hétéves háború

1760: Magyar nemesi testőrség felállítása.

1765-90: Felvilágosult Abszolutizmus időszaka

1767: Úrbéri rendelet

1777: Ratio Educationis (Oktatási rendelet)

1782: VI. Pius pápa Bécsbe érkezik, a rendek feloszlata miatt beszélni akar II. Józseffel.

1785-86: Közigazgatási reform. Magyarországot 10 közigazgatási kerületre osztották.

1784-87: Népszámlálás és birtok összeírás.

1788-90: Török ellenes háború, ami sikertelenül ért véget, emiatt elégetetlenek voltak az emberek.

1790-91: II. Lipót 25 év után összehívja az országgyűlést.

1794 Júl: Martinovics letartoztatása Bécsbe.

Személyek:

III. Károly: 1711-1740ig uralkodott. Nincs fiú örököse, ezért a kihalás fenyegette. De 1723-ban megegyezett a nemsekkel a Pragmatica Sanctioba, amibe engedélyezték a nőági örökösödést, de cserébe a nemesi kiváltságok és amagyar törvények betartására kötelezték a királyt.

Mária Terézia: Az osztrák örökösödési háborúnak a nyertese. 1760.-ban felállította a magyar nemesi testőrséget. Fontos rendelete a Ratio Educationis (Oktatási rendelet), aminek a célja, hogy minél több gyerek járjon 6-12 év között iskolába. (Még nem kötelező, csak javasolt).

Lotaringiai Ferenc: Mária Terézia férje. Német-római császárra választották.

/ Hadik András: Mária Terézia barátja. 1757. okt.-ben egy merész portyázáson Berlint is megsarcolta, ezért a hadműveletért a Mária Terézia Rend nagykeresztjét kapta. /

II. József: A felvilágosult zsarnok. Mária Terézia fia. „Kalapos király” nem köti az eskü -> nem kell betartania a törvényeket. 10 év alatt közel 6000 törvényt hoz, de halálos agyán 3 kivétellel az összes törvényt visszavonta. (Nevezetes tollvonás).

VI. Pius: Aktuális pápa. A rendek feloszlata miatt 1782.-ben Bécsbe érkezik, hogy megkérje II. Józsefet, hogy vonja vissza a rendek feloszlataát. De sajnos nem járt sikerrel.

II. Lipót: Mária Terézia fia. Bátyja, II. József halála után 1790-ben ő örökölte a trónt. 25 év után újra összehívta az országgyűlést.

Martinovics Ignác: Belépett a ferences rendbe. Később 1781.-ben katona papnak állt. A „Magyar Jakobinusok” mozgalom vezetője, de sajnos 1794 júliusában elárulta saját magát, majd 1795 májusában kivégezték 4 társával együtt: gróf Sigray Jakab, Hajnóczy József, Szentmarjay Ferenc, Laczkovics János.

gróf Sigray Jakab: A reformátorok társaságának vezetője. 1795. májusában őt is kivégeztek Budán. A mai vérmező területén.

Hajnóczy József: a Szabadság és Egyenlőség Társaságának vezetője. 1795. májusában őt is kivégeztek Budán. A mai vérmező területén.

Fogalmak:

Natalitás: születési arányszám.

Mortalitás: halálozási arányszám.

Természetes szaporodás: A natalitás és a mortalitás különbsége.

Migráció: vándorlás. A: belső vándorlás, B: bevándorlás, C: kivándorlás

Pragmatica Sanctio: III. Károly adta ki, mert nem volt fiú örököse. De a nemesek engedélyt adtak, hogy lánya örökölje a trónt, ha a nemesi kiváltságokat és a magyar törvényeket betartja.

Carolina Resolutio: Vallásügyi rendelet, ezt is III. Károly adta ki. Katolikus püspök felügyelete alá helyezi a protestáns lekösznt.

Felvilágosodás: reformokat és modernizációt szeretnének a gazdaságban.

Abszolutizmus: feudális keretek. Az uralkodó rendeletekkel, felülről kormányoz.

Úrbér: A földesúrnak járó jobbágyi szolgáltatások összessége. Az úrbér mindenütt, ahol a jobbágyság rendszere kialakult, munka-, termény- és pénzjáradékból állt.

Robot: a jobbágnak a földesúr majorsági földjén teljesített munkaszolgáltatása. Heti 1 nagy ígásrobot vagy 2 nap gyalogrobot.

Ratio Educationis: Oktatási rendelet. Mária Terézia adta ki. Célja, hogy minél több gyerek járjon 6-12 év között iskolába (Még nem kötelező, csak ajánlott).

„Kalapos király”: II. Józsefet hívták így. Nem köti az eskü, nem kell betartani a törvényeket.

Nevezetes tollvonás: Olyan cselekedet, amikor az uralkodó a törvényeit a halálos ágyán visszavonja, néhány kivétellel. II. József csinálta ezt, a 6000 törvényből 3 kivétellel az összeset visszavonta.

Titkos rendőrség: ügynökök és besúgók hálózata. Rendes civil emberek, akik a király parancsára figyelik az embereket és ha bármi rosszat hallanak azt rögtön jelzik a királynak.

Nádor: A király után a legnagyobb országos méltóság volt. Ma ez a miniszterelnökkel felel meg. A helytartótanács és a Hétszemélyes tábla elnöke.

Főispán: A király által kinevezett személy, aki a vármegyék és az önkormányzatok vezetője.

Alispán: A vármegyék tényleges vezetője. A megyegyűlésen választják. Egyszerre 2 alispán van az országba.